

הרבה שערות, ולא רק שערה אחת. [אך לריש לקיש שגם שערה אחת שבין הרבה שערות לא הוי יד, על כרחך הברייתא מיירי בדין שומר].

והיבא איתמר דרבי אלעא?

אהא דתנן: המלאי שבשבלים — מיטמאין ומטמאין, ואין מצטרפין?

והוינן בה: מלאי למאי חזי? ועל זה אמר רבי אלעא: במלאי שבין המלאים!

ואיבא דמתני לה להך פלוגתא דרבי יוחנן וריש לקיש

— **אמתניתין דריש פרקין (51).** דקתני העור קכ-א

לישנא אחרינא אמרי לה: דרבי יוחנן וריש לקיש לא נחלקו בנימא אחת, דלכולי עלמא לא הוי יד, לפי שהיא מתנתקת⁽⁴⁹⁾, אלא הם נחלקו בהרבה נימים האם הוי יד או לא⁽⁵⁰⁾.

ומקשה רבי יוחנן לריש לקיש מהמשנה ד"הנוגע בשערה שכנגדו טמא" דמיירי, לכאורה, בהרבה שערות, ומבואר דהוי יד! ומתצינן, דההוא משום שומר ולא משום יד. והכי נמי מפתברא דמשום שומר הוא. דאי סלקא דעתך משום יד תיקשי, דהא קתני "שערה" דמשמע אחת, ונימא אחת למאי חזי?

ודחינן: לעולם משום יד הוא, וכדאמר רבי אלעא במלאי שבין המלאין, הכא נמי מאי "שערה" בנימא שבין הנימוין שהיו שם

שאפילו אם יגע אדם בכת אחת בהרבה שערות של הנבלה אינו נטמא], אך צריך ביאור לדעת ריש לקיש מהמשנה בעוקצין שהשערות של השבלים נחשבות ליד, שהרי לדעת ריש לקיש אפילו אם יש הרבה שערות אינן נחשבות יד, ומה החילוק בין שער בהמה לשער השבולת?

51. כתב התפארת יעקב, שלפי הלישנא השלישית שהם נחלקו האם הוי שומר על גבי שומר או שחלחולי מחלחלא, על כרחך הם נחלקו על המשנה כאן ולא על הברייתא של טומאת מת כמו לפי שני הלשונות הראשונות, כי בטומאת מת העור נחשב כחלק מהמת, ואינו נצרך לדין שומר, ואם כן השערות לכולי עלמא מטמאות מדין שומר, ואין זה נחשב לשומר על גבי שומר, שהרי יש כאן רק שומר אחד, ורק בטומאת נבלה וטומאת אוכלים, שהעור מצטרף או מוציא את הטומאה רק מדין שומר, בזה הם נחלקו האם השערה נחשבת שומר על גבי שומר.

שרק שערה אחת נגעה בשרץ, שהיא בפני עצמה אינה ראויה לאחיזה. וכן סובר ריש לקיש שאף ששערה אחת אינה מטמאת מדין יד כיון שאינה ראויה לאחיזה, מכל מקום, כשהיא עם שערות אחרות והיא ראויה על ידיהם לאחיזה, הרי כל אחת מהן מטמאת מדין יד. אך רבי יוחנן חולק על חידוש זה, והוא סובר שאילו שערה אחת לא היתה ראויה לאחיזה, הרי גם כשהיא עם שערות נוספות לא היתה מטמאת מדין יד, וכן רבי יוחנן חולק על החידוש שהשערה חלחולי מחלחלא, ולכן יש לו הכרח מהברייתא שאף לשערה אחת יש דין יד, ולכן הוא הוכרח לדחוק את הברייתא ש"כנגדר" לאו דוקא, וכן ביארו הרמב"ן הרשב"א והר"ן.

49. כן כתב התפארת יעקב, עיי"ש.

50. וסברת ריש לקיש, מאחר וכל שערה כשהיא בפני עצמה אינה ראויה לאחיזה, אין לשערה שם יד אף כשהיא עם הרבה שערות, [ומסתבר